

Social work in Germany. A patchwork of environmental ideas and efforts

Barbara Smolińska-Theiss

The Maria Grzegorzewska Academy of Special Education, Warsaw, Poland

ABSTRACT

From the very beginning, social work in Germany has combined ethical and ideological elements with a broadly defined process of shaping a person and altering living conditions. A few important shifts, stages or turning points could be distinguished in the development of this profession and discipline: towards theory and movements of emancipation, theory of everyday life, politics, therapy, art. Today, its environmental elements are becoming more distinct. Nowadays, social work is linked to social activities of a preventive character, reflective practice, rationalizing of expenditures and costs of activities. As a result, it creates a patchwork landscape of various perspectives, ideas and solutions encapsulated in a rigid framework of standard social institutions, from welldeveloped and diverse activities of local subjects and their work with children and families, to diverse creative social project undertaken by people and institutions very loosely affiliated with social work. Following the development of social work in Germany and examining the direction of changes constitutes an important lesson for Polish comparative research. It may also serve as a source of inspiration and sometimes even provide warnings against illusory solutions.

Key words: social work, social worker, social institutions, environmental work (Gemeinwesenarbeit).

Praca Socjalna w Niemczech – patchwork środowisk idei i działań

Barbara Smolińska-Theiss

Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, Warszawa, Polska

STRESZCZENIE

Praca socjalna w Niemczech od początku łączyła wątki etyczno-ideowe z szeroko rozumianym kształtowaniem człowieka (Bildung) i zmienianiem warunków życia. W rozwoju tej dyscypliny i profesji wyodrębniła się kilka ważnych przejęć, etapów, zwrotów: w stronę teorii i ruchów emancypacyjnych, teorii codzienności, w stronę polityki, terapii, sztuki. Coraz wyraźniejsze są w niej dzisiaj akcenty środowiskowe. Współcześnie, praca socjalna łączy się z działaniem społecznym o charakterze prewencyjnym, z refleksyjną praktyką, z racjonalizacją nakładów i kosztów działania. Tworzy ona w efekcie patchworkowy obraz różnych perspektyw, idei i rozwiązań ujmowanych w sztywne ramy standardowych instytucji socjalnych, poprzez bardzo rozbudowaną i zróżnicowaną działalność wielorakich podmiotów lokalnych w pracy z dziećmi i rodziną, aż do różnorodnych, kreatywnych projektów socjalnych podejmowanych przez ludzi i instytucje bardzo luźno związanych z pracą socjalną. Śledzenie rozwoju pracy socjalnej w Niemczech, badanie kierunków zmian jest ważną lekcją dla polskich badań komparatystycznych. Może być także, źródłem wielu pomysłów, a niekiedy przestrogą przed złudnymi rozwiązaniami.

Słowa kluczowe: praca socjalna, pracownik socjalny, instytucje socjalne, praca środowiskowa (Gemeinwesenarbeit).